

ОКРЕМА ДУМКА

судді Конституційного Суду України Сліденка І.Д. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 62 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України „Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів“

Зважаючи на наявність Рішення Конституційного Суду України від 20 червня 2019 року № 6-р/2019 у справі за конституційним поданням 62 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України „Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів“ (далі – Рішення), ухваленого формальною більшістю від фактичного складу Конституційного Суду України;

констатуючи той факт, що застосована абстрактно-теоретична аргументація має суб'єктивний та відносний характер і не відображає сутнісних сторін справи;

усвідомлюючи необхідність субстанційно-онтологічного аналізу для визначення помилок, недоліків та недосконалостей, які містяться в Рішенні;

користуючись правом на окрему думку, наданим статтею 93 Закону України „Про Конституційний Суд України“;

вважаю за необхідне висловити **заперечення** щодо застосованої концепції та резолютивної частини Рішення.

I. Заперечення щодо концепції Рішення

У Рішенні Конституційний Суд України припустився ряду концептуальних помилок, які не дозволили йому з точки зору достовірності встановити конституційність чи неконституційність нормативного акта, який був предметом розгляду.

Йдеться, зокрема, про таке.

У Рішенні порушено логіку, пов'язану з механізмом функціонування моделі стримувань і противаг відповідно до форми державного правління, зафіксованої у Конституції України. З огляду на цей аспект проблеми логічний ряд виглядає так.

1. Розпуск парламенту – питання розсуду глави держави, яке, однак, обмежене формальними конституційними критеріями, визначеними у статті 90 Конституції України.

2. Причини, відповідно до яких припиняються повноваження парламенту, перебувають у площині необхідності забезпечення взаємодії між парламентом і урядом. Парламент повинен бути здатним до формування уряду, а уряд повинен мати довіру до парламенту, тобто парламент повинен підтримувати ініціативи (законопроекти) уряду.

3. Формальні підстави для розпуску парламенту згідно з Конституцією України не відповідають критерію забезпечення функціонування механізму, оскільки містять „конституційний артефакт“ – коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді України, існування якої суперечить змішаній виборчій системі, яка застосовується для виборів до парламенту. Антагонізм виборчої системи та коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України проявляється, зокрема, в єдиній природі мандата (незалежно від того, за якою виборчою системою обирається народний депутат України), а також у тому, що народний депутат України має право, а не обов'язок бути членом партії, право, а не обов'язок, бути членом депутатської фракції у Верховній Раді України, що призводить до еventуальної неможливості сформувати парламентську більшість з народних депутатів України, обраних виключно за пропорційною системою, які за визначенням входять до певних депутатських фракцій у Верховній Раді України (їх арифметична кількість менша за необхідну для формування коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України).

4. Підстави для розпуску парламенту носять оціночний характер, оскільки Конституція України не містить вичерпних підстав для формалізації цього процесу.

5. За таких умов глава держави повинен був обґрунтувати причини розпуску парламенту в Указі „Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів“ від 21 травня 2019 року № 303/2019 (далі – Указ) для того, щоб уникнути невизначеності та

оціночних характеристик, які, власне, і стали причиною розгляду Указу в Конституційному Суді України.

6. Глава держави не вказав такого обґрунтування, обмежившись формальним цитуванням норм Основного Закону України.

7. Таким чином, Указ не відповідає критеріям юридичної визначеності, а отже, принципу верховенства права, зокрема статті 8 Конституції України, оскільки „юридична визначеність“ є складовою принципу верховенства права.

8. Питання наявності чи відсутності коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України, його деталізація в Конституції України та законодавстві не є предметом розгляду Конституційного Суду України та не може бути мотиваційним фактором, оскільки встановлення відповідних фактів є юрисдикцією адміністративних судів.

9. Сентенція Конституційного Суду України „розв’язання конституційного конфлікту народом шляхом проведення позачергових виборів до Верховної Ради України“ є типовим прикладом логічної помилки – підміною поняття. Вона пов’язана з демагогічними прийомами, помилками силогізмів та софізмами. Суть її полягає у тому, що який-небудь предмет видається за такий, яким він завідомо не є, і може бути неадекватно контекстно використаний. Такі прийоми характерні для різного роду псевдонаук, зокрема креаціоністів.

„Креаціоністський“ підхід Конституційного Суду України стосується як представленої конструкції в цілому, за якої народ підміняє главу держави і таким чином стає елементом механізму стримувань і противаг, так і конструкції „конституційний конфлікт“. Йдеться не про конфлікт між Президентом України і Верховною Радою України, як це хоче показати Конституційний Суд України, а про специфічне функціональне призначення глави держави, яке полягає в необхідності забезпечення взаємодії уряду і парламенту.

З огляду на представлену логіку вказаної проблеми та застосовану в Рішенні мотивацію Конституційний Суд України самоусунувся від вирішення питання конституційності Указу.

II. Заперечення резолютивної частини Рішення

Враховуючи наявність концептуальних вад Рішення, які суперечать суті розуміння предмета, що розглядався, Конституційний Суд України не довів конституційність Указу Президента України „Про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України та призначення позачергових виборів” від 21 травня 2019 року № 303/2019. З огляду на ряд концептуальних вад Указу, зокрема юридичну невизначеність, його слід визнати неконституційним.

Суддя
Конституційного Суду України

І. Д. СЛІДЕНКО